

Nämndsbudget 2023

Överförmyndarnämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Nämndens ansvar	5
Plan för verksamheten	6
Utveckling av nämndens verksamhet	6
Utöva tillsyn	6
Utreda behov av godmanskap och förvaltarskap	6
Rekrytera ställföreträdare	6
Utbildning och fortbildning	7
Förvaltarenheten	7
Digitalisering	7
Nämndens prioriteringar	7
Korta handläggningstiderna	7
Rekrytering av ställföreträdare	8
Optimerad användning av verksamhetssystemet	8
Arbetsmiljön	8
Plan för ekonomin	9
Resultaträkning	10
Investeringsram	10

Sammanfattning

Överförmyndarnämnden är en tillsynsmyndighet med uppgift att utöva tillsyn över förmyndares, gode mäns och förvaltares verksamhet. Överförmyndarnämnden har ansvar för de resurser som avser ledamöterna och deras arvoden och arvoden till gode män och förvaltare. Det administrativa ansvaret för överförmyndarnämndens förvaltningsorganisation finns inom arbetsmarknads- och socialnämnden.

Granskning av ställföreträdarnas redovisningar är nämndens främsta verktyg för tillsyn av ställföreträdarna. Överförmyndarnämnden kommer därför även fortsatt att granska tio procent av årsräkningarna fördjupat.

En god tillgång på lämpliga personer som kan åta sig uppdrag som god man och förvaltare är en förutsättning för att säkerställa att de personer som behöver hjälp av en ställföreträdare får hjälp i tid. Överförmyndarnämnden kommer dels att arbeta med att rekrytera nya ställföreträdare, dels att initiera ett samarbete med övriga socialförvaltningar att säkerställa att information om anhörigbehörighet och framtidsfullmakter når ut i verksamheterna för att förebygga behovet av ställföreträdare. Samverkan med förvaltarenheten kommer fortsätta att utvecklas under 2023.

Kommunbidraget för överförmyndarnämndens verksamhet 2023 uppgår till 34 miljoner kronor inklusive indexuppräkning, effektiviseringskrav och en utökning med 2,8 miljoner kronor. Utöver detta budgeteras för intäkter om 1 miljon kronor, dessa består av förväntade schablonersättningar. Inför 2023 har budgetramen statsbidrag flyktingar avskaffats. Det innebär i praktiken att statsbidraget från migrationsverket kommer att tillfalla nämnden direkt, i stället för att betalas via kommunbidraget. Intäkten motsvarar 100 000 kronor. Den så kallade anvisningsschablonen för ensamkommande barn utan uppehållstillstånd uppskattas till 900 000 kronor.

Ersättningssystemet för kommuners mottagande av ensamkommande barn bygger på en schablonersättning som betalas ut till anvisningskommunen vid ett tillfälle. Anvisningsschablonen är i genomsnitt lägre än nämndens kostnader vilket innebär att nämnden får ett underskott avseende dessa godmanskap. Då både nya och pågående ärenden avseende godmanskap för ensamkommande barn har minskat under de senaste åren är påverkan nu mindre än den varit under tidigare år. I budget 2023 antas att 35 ensamkommande barn kommer att anvisas till Malmö.

Överförmyndarnämndens största utgift är kostnaden för arvoden till ställföreträdare. Förordnade ställföreträdare har enligt lag rätt till skäligt arvode och ersättning för sina utgifter. Även fördelningen av kostnadsansvaret bestäms enligt lag. För att främja rättssäkerhet och förutsägbarhet ger Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) ut förslag till ersättningsregler som överförmyndarnämnden beslutat att tillämpa med undantag av ersättning för utgifter som varit nödvändiga vid uppdragets fullgörande med ett belopp som årligen motsvarar högst två procent av prisbasbeloppet. SKR har 2022 reviderat cirkulär Arvoden och ersättningar till förmyndare, gode män och förvaltare med flera vilket medför något högre kostnader för nämnden avseende arvoden och ersättningar.

Den samhällsekonomiska utvecklingen påverkar även överförmyndarnämndens budget för 2023. Prisbasbeloppet som utgår ifrån inflationen ökar med 8% jämfört med 2022. Även om cirkuläret i vissa fall innebär en ökning av arvodeskostnaderna så är det nya prisbasbeloppet den förändring som ger störst effekt.

Nämnden har tagit beslut om att införa uppstarts- och bytesarvode i samband med att granskningen av 2022 års årsräkningar påbörjas vilket också påverkar kostnaderna.

De sammanlagda kostnaderna för arvoden till ställföreträdare, övriga omkostnader och nämndens egna arvoden avseende 2023 beräknas uppgå till 23 miljoner kronor.

Kommunfullmäktige har beslutat att inrätta en förvaltarenhet under funktionsstödsnämnden, att ekonomisk ersättning till funktionsstödsnämnden för förvaltarenheten regleras genom överenskommelse med överförmyndarnämnden samt att överförmyndarnämnden för att finansiera dessa kostnader ska erhålla ett årligt kommunbidragstillskott om 5,3 miljoner kronor. Förvaltarenhetens kostnader beräknas

uppgå till 11,4 miljoner kronor.

Budgeten för arvoden till ställföreträdare avseende årsräkningar 2022 är en beräkning av vad som kommer att betalas ut 2023, vilket gör att det finns en viss osäkerhet i beräkningen.

Nämndens ansvar

Överförmyndarnämndens verksamhet regleras i *Reglemente för Malmö överförmyndarnämnd* och i lagstiftning och förordningar.

Överförmyndarnämnden är en myndighet med uppgift att utöva tillsyn över ställföreträdare (gode män, förvaltare och förmyndare) verksamhet. Tillsynen ska ske med utgångspunkt i granskning av ställföreträdarnas redovisningar. Uppdraget inkluderar även utredning av klagomål på ställföreträdarna. Nämnden fattar beslut i ett antal ärenden som enligt lag kräver nämndens samtycke. En väl fungerande tillsyn syftar till att säkerställa att de i samhället som företräds av en ställföreträdare inte drabbas av rättsförlust.

Inom nämndens ansvarsområde ligger att rekrytera och bedöma lämpligheten hos personer med uppdrag som ställföreträdare. Nämnden ansvarar också för att gode män och förvaltare erbjuds den utbildning och fortbildning som behövs.

Överförmyndarnämnden ska utreda behov av godmanskap och förvaltarskap och ansöka om anordnande av godmanskap eller förvaltarskap hos tingsrätten och samtidigt lämna förslag på en lämplig god man eller förvaltare. Nämnden beslutar själv om förordnande av god man enligt lag om god man för ensamkommande barn och om godmanskap enligt 11 kap. 1-3 §§ föräldrabalken. Nämnden beslutar om byte av ställföreträdare.

Ställföreträdare som har utsetts av tingsrätt eller överförmyndarnämnd har enligt lag rätt till skäligt arvode för uppdraget. Det är överförmyndarnämnden som fattar beslut om arvode och som beslutar om arvodet ska betalas av den enskilde eller av kommunen.

Överförmyndarnämnden stöds av enheten för överförmyndarärenden som tillhör arbetsmarknads- och socialförvaltningen.

Överförmyndarnämnden har ansvar för de resurser som avser ledamöterna och deras arvoden samt arvoden till gode män och förvaltare.

Plan för verksamheten

I det här avsnittet beskrivs nämndens planering av verksamheten under året. Planeringen utgår från nämndens grunduppdrag och innehåller en beskrivning av utvecklingen av nämndens verksamhet samt prioriteringar som planeras under året. I plan för verksamhet redogörs även för vilken effekt/resultat prioriteringarna förväntas ha på verksamheten och de verksamheten är till för.

Utveckling av nämndens verksamhet

Överförmyndarnämndens grunduppdrag regleras framför allt i föräldrabalken. Det lagstadgade uppdrag som nämnden har omfattar:

- att *utöva tillsyn* över gode mäns, förvaltares och förmyndares uppdrag och i vissa fall besluta om medgivande till deras förvaltningsåtgärder samt besluta om byte av god man eller förvaltare,
- att *utreda behov* av godmanskap och förvaltarskap och *ansöka* hos tingsrätten om anordnande av godmanskap och förvaltarskap,
- att *rekrytera ställföreträdare* till uppdrag som god man och förvaltare inklusive att bedöma deras lämplighet och
- att erbjuda ställföreträdarna den *utbildning och fortbildning* de behöver.

Utöva tillsyn

Enligt lagstiftningen är granskningen av ställföreträdarnas redovisningar nämndens främsta verktyg för att utöva tillsyn över ställföreträdarna. Överförmyndarnämnden har varje år cirka 3 400 ekonomiska redovisningar, varav cirka 2 500 avser årsräkningar, cirka 500 sluträkningar och cirka 400 förteckningar, samt cirka 3 700 redogörelser från ställföreträdarna att granska.

För att upprätthålla en god kvalitet i granskningen granskas en utvald andel, 10 procent, av årsräkningarna fördjupat. I de 10 procenten ingår, förutom ett slumpvist urval, nya ställföreträdare och ställföreträdare vars årsräkning tidigare granskats med anmärkning. Syftet med den fördjupade granskningen är att ytterligare förbättra skyddet för huvudmännen. Den fördjupade granskningen bidrar också till att upptäcka eventuella brister och kompetensutvecklingsbehov för ställföreträdare.

Nämnden har tagit beslut om att införa uppstarts- och bytesarvode i samband med att granskningen av 2022 års årsräkningar påbörjas. Effekter kan först bedömas i slutet av år 2023.

Utreda behov av godmanskap och förvaltarskap

Ett ärende om godmanskap eller förvaltarskap tar sin början i en utredning där enheten för överförmyndarärenden har att bedöma om någon behöver hjälp av en god man eller förvaltare.

År 2023 kommer att inledas med balanser både vad gäller nya ärenden och ärenden gällande byte, där utredningen antingen ännu inte kunnat slutföras eller där en ställföreträdare ännu inte kunnat vidtalas för att åta sig uppdraget som god man eller förvaltare.

I syfte att underlätta för aktörer att lämna kompletta anmälningar om behov av godmanskap och förvaltarskap har en e-tjänst tidigare satts i drift. E-tjänstens syfte är att underlätta ansökningsförfarandet och styra flödet så att personer behöriga att ansöka i högre utsträckning vänder sig till tingsrätten genom en ”stoppfråga” i e-tjänsten. I samma syfte kommer överförmyndarnämnden att inleda ett samarbete med övriga socialförvaltningar att säkerställa att information om anhörigbehörighet och framtidsfullmakter når ut i verksamheterna för att förebygga behovet av ställföreträdare. Båda åtgärderna förväntas påverka balanserna positivt.

Rekrytera ställföreträdare

En god tillgång på lämpliga personer som kan åta sig uppdrag som god man och förvaltare är en

förutsättning för att säkerställa att de personer som behöver hjälp av en ställföreträdare får hjälp i tid. Överförmyndarnämnden har stort fokus på arbetet med att rekrytera nya ställföreträdare. Det intensifierade kampanjarbetet hösten 2022 har gett resultat men det finns fortsatt ett stort behov av nya ställföreträdare. 2023 kommer kampanjarbetet att fortsätta liksom arbetet för att stärka befintliga ställföreträdare i deras ställning genom fortbildning och mentorskapsprogram.

Det finns ett fortsatt behov av att rekrytera ställföreträdare åt huvudmän vars hjälpbehov kräver särskild kompetens, såsom juridisk kompetens eller erfarenhet av att arbeta med personer som lider av allvarlig psykisk ohälsa. En nära samverkan med förvaltarenheten finns därför och en särskild kartläggning gällande kategorisering av ärenden har genomförts för att underlätta fördelningen.

Utbildning och fortbildning

Överförmyndarnämnden har ett uppdrag att verka för att samtliga ställföreträdare får goda förutsättningar att utföra sina uppdrag på ett korrekt sätt bland annat genom stöd och service, en obligatorisk grundutbildning och fortbildningsinsatser inom relevanta områden.

Sedan några år tillbaka finns det möjlighet för ställföreträdare som tar uppdrag för utomstående personer att få stöd av en erfaren ställföreträdare som mentor. Frågan om kompetens följs upp i den årliga enkätundersökningen till ställföreträdarna där svaren utgör underlag för kommande års utbildningsplan.

Förvaltarenheten

Syftet är att förvaltarenhetens ställföreträdare ska vara ett komplement till lekmanställföreträdarna eftersom det i de svåraste uppdragen inte alltid är lämpligt att utse en lekman till god man eller förvaltare.

Förvaltarenheten har under år 2022 utökats och en ärendekategorisering har skapats för att underlätta överblick och styrning. En fördjupad kartläggning om jämförelse av handläggningstider ska göras 2023 med fokus på komplexa ärenden. Syftet är att bättre förstå var ”flaskhalsar” uppstår i processen och därmed kunna undvika dem och förkorta väntetiden för den enskilde.

Digitalisering

Enhetens verksamhetssystem har ersatts av ett nytt, modernare system. Förutom att systemet är en webbapplikation och därmed kan användas på distans, tillåter systemet ett helt digitalt arbetssätt. Under 2022 och inledningen av 2023 har inskanning av arkivhandlingar utförts och en e-tjänst för digital inlämning av årsräkningar har införts inför inlämningen av 2022 års redovisning. Under 2023 fortsätter arbetet med e-tjänsten genom implementering, information, utbildning och support till ställföreträdarna samt uppföljning av nyttjandegraden. Genom e-tjänsten förväntas granskningsarbetet effektiviseras och det blir enklare för ställföreträdarna att från början lämna in en korrekt årsräkning.

Nämndens prioriteringar

Korta handläggningstiderna

Under 2022 har ett omfattande arbete utförts för att komma i fas med granskning av årsräkningar. Vid årsskiftet 22/23 kommer verksamheten att påbörja granskning av 2022 års årsräkningar när de inkommer under början av året. Fortsatt arbete krävs för att bibehålla en jämn och hög takt avseende granskning av årsräkningarna. För att effektivisera granskningen har en e-tjänst implementerats och verksamheten kommer 2023 att prioritera arbetet med att öka ställföreträdarnas användning av e-tjänsten.

År 2023 kommer att inledas med balanser både vad gäller nya ärenden och ärenden gällande byte, där utredningen antingen ännu inte kunnat slutföras eller där en ställföreträdare ännu inte kunnat vidtalas för att åta sig uppdraget som god man eller förvaltare. I syfte att påverka balanserna i positiv riktning och för att underlätta för aktörer att lämna kompletta anmälningar om behov av godmanskap och förvaltarskap har en e-tjänst tidigare satts i drift. E-tjänsten har till effekt att styra flödet rätt så att de personer som är behöriga att ansöka i större utsträckning vänder sig till tingsrätten direkt. I samma syfte kommer

överförmyndarnämnden att inleda ett samarbete med övriga socialförvaltningar att säkerställa att information om anhörigbehörighet och framtidsfullmakter når ut i verksamheterna för att förebygga behovet av ställföreträdare. Arbetet är högt prioriterat och förväntas få effekt för huvudmännen.

Rekrytering av ställföreträdare

En förutsättning för att minska ledtiderna för tillsättning av ställföreträdare i nya ärenden och i ärenden gällande byte är en god tillgång till lämpliga ställföreträdare. Under 2023 kommer verksamheten att fokusera på följande tre punkter:

1. Minska behovet av ställföreträdare genom bättre information till socialtjänstens verksamheter om anhörigbehörighet och framtidsfullmakter.
2. Bättre tillgång till förvaltarenheten för komplexa ärenden.
3. Riktade rekryteringsinsatser.

Optimerad användning av verksamhetssystemet

Ett nytt verksamhetssystem har satts i drift. Verksamhetssystemet stödjer användning av e-tjänster och andra funktioner som kan användas i ett förbättrat arbetssätt. Under 2023 fortsätter implementering av e-tjänster och nya funktioner för att underlätta för ställföreträdarna och medarbetarna vilket medför högre effektivitet.

Arbetsmiljön

Höga balanser i verksamheten, speciellt vad avser ansökningsärenden och ärenden om byte, påverkar inte bara huvudmännen negativt, utan även verksamheten i stort då arbetsbelastningen är hög. Genom prioriteringar för att få ner balanserna gällande omnämnda ärenden kommer även den största utmaningen vad gäller arbetsmiljön att påverkas positivt.

Plan för ekonomin

Överförmyndarnämnden erhåller en ekonomisk ram fastställd av kommunfullmäktige. Nämnden har därefter ansvaret för att inom givna ramar uppfylla de lagar och mål som gäller för verksamheten. Överförmyndarnämnden har ansvar för de resurser som avser nämndens administration, ledamöternas arvoden samt arvoden till gode män och förvaltare.

Överförmyndarnämndens verksamhet är i huvudsak anslagsfinansierad. Överförmyndarnämndens största utgift avser arvodeskostnader för gode män och förvaltare. Förordnade ställföreträdare har enligt lag rätt till skäligt arvode och ersättning för sina utgifter.

Kommunbidraget för överförmyndarnämndens verksamhet 2023 uppgår till nästan 34 miljoner kronor inklusive indexuppräknning, effektiviseringskrav och en utökning med 2,8 miljoner kronor. Utöver detta budgeteras för intäkter om 1 miljon kronor, som består av förväntade schablonersättningar.

Nämnden har beslutat att ställföreträdarnas arvoden ska baseras på SKR:s rekommendationer. Under 2022 har ett nytt cirkulär med nya rekommendationer kommit. Skillnaderna mot det tidigare cirkuläret från 2018 är relativt små och bedöms ha en begränsad påverkan för kostnadsutvecklingen. I både det nya och gamla cirkuläret utgår nästan alla beräkningar från prisbasbeloppet. Prisbasbeloppet beräknas utifrån konsumentprisindex vilket innebär att det är en spegling av inflationen. Under 2022 har inflationen varit hög vilket får som följd att prisbasbeloppet för 2023 ökar med 8,7%.

Ersättningssystemet för kommuners mottagande av ensamkommande barn bygger på en schablonersättning som betalas ut till anvisningskommunen vid ett tillfälle. Enligt fastställda fördelningsnycklar får överförmyndarnämnden 26 000 kronor vid ett tillfälle för varje nytt anvisat asylsökande ensamkommande barn. Snittkostnad för arvode och omkostnader per uppdrag 2023 för god man beräknas bli 15 900 kronor och kan sträcka sig över flera år beroende på barnets ålder. Detta innebär att nämnden kommer att få ett underskott avseende dessa godmanskap. Då både nya och pågående ärenden avseende godmanskap för ensamkommande barn har minskat under de senaste åren är påverkan nu mindre än den varit under tidigare år.

Arvoden och kostnadsersättningar betalas ut efter genomförd granskning av inlämnade årsräkningar. Enligt gällande redovisningsprinciper om aktuell redovisning måste kostnaden för arvoden och ersättningar bokföras på det år som uppdraget utförts. Detta innebär att kostnader för arvoden och ersättningar under 2023 bygger på en uppskattning utifrån antalet ärenden och genomsnittlig förväntad kostnad per ärende. Tidigare års arvodesbudgetar har varit aningen för höga. I budget 2023 utgår beräkningen från data från verksamhetssystemet Wärna Go.

När samtliga årsräkningar för ett år är färdigranskade görs en slutavräkning gentemot tidigare beräknade arvoden och ersättningar och eventuell mellanskillnad bokförs på innevarande år. Detta innebär en stor osäkerhet som kan generera avvikelser i den ekonomiska uppföljningen.

Under funktionsstödsnämnden finns förvaltarenheten som finansieras av överförmyndarnämnden. Enheten har budgeterat 11,5 anställda, varav 10 är ställföreträdare. I budget 2023 beräknas kostnaden för förvaltarenheten uppgå till 11,4 miljoner kronor. Över tid är det ca 60 procent av överförmyndarens totala ärenden som betalas av kommunen, i resterande fall betalar huvudmannen själv sin ställföreträdarens arvode. Gällande förvaltarenhetens ärenden står kommunen för en något högre andel. I budget 2023 tilldelas överförmyndarnämnden 2,3 miljoner kronor i kommunbidrag avseende arvoden och resten förmodas betalas av huvudmännen själva. Den kostnad som förvaltarenheten medför kommer att debiteras överförmyndarnämnden löpande under 2023.

Nämnden beslutade under 2022 att införa bytes- och uppstartsarvoden för ställföreträdare som just byter eller påbörjar ett uppdrag. Kostnaden för detta har uppskattats till 500 000 kronor. Motsvarande belopp finns budgeterat 2023.

Resultaträkning

Tkr	Prognos 2022	Budget 2023	Förändring
Bidrag	650	1 010	360
Övriga intäkter	0	0	0
Totala intäkter	650	1 010	360
Lönekostnader	-15 164	-17 539	-2 375
PO-Pålägg	-2 856	-3 723	-867
Övriga personalkostnader	-1 251	-1 838	-587
Totala personalkostnader	-19 271	-23 100	-3 829
Lokal- och markhyror	0	0	0
Övriga kostnader	-9 830	-12 072	-2 242
Avskrivningar	0	0	0
Totala övriga kostnader	-9 830	-12 072	-2 242
Nettokostnad exkl. finansnetto	-28 451	-34 162	-5 711
Kommunbidrag	32 965	34 162	1 197
Finansiella intäkter	0	0	0
Finansiella kostnader	0	0	0
Resultat	4 514	0	-4 514
Nettokostnad	-28 451	-34 162	-5 711

Jämförelsen mellan budget 2023 och prognosen för 2022 blir något missvisande. Raderna för personalkostnader består i huvudsak av arvoden till ställföreträdare. Skälet till att de i prognosen för 2022 räknas så lågt beror i stor utsträckning på att arvoden avseende 2019 och 2020 har förts tillbaka till resultaträkningen. I slutet av varje år sparas arvodesbudgeten för det år i balansräkningen. Under 2022 har de sista arvodeskostnaderna för 2019 och 2020 betalats ut till ställföreträdarna. När det sker förs de resterande sparade pengarna tillbaka till resultaträkningen och påverkar därför resultatet för 2022. I prognosen ser vi alltså både den uppskattade kostnaden för 2022 och återföringen av tidigare års arvoden.

Investeringsram

Typ av investering	Prognos 2022	Budget 2023	Förändring
Summa			